

Zadeva C-252/19

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

20. marec 2019

Predložitveno sodišče:

Sąd Rejonowy w Opatowie (okrajno sodišče v Opatówu, Poljska)

Datum predložitvene odločbe:

31. januar 2019

Tožeča stranka:

QL S.A. s sedežem v B.

Tožena stranka:

C.G.

Predmet postopka pred predložitvenim sodiščem

Postopek pred predložitvenim sodiščem o odreditvi plačila v postopku s plačilnim nalogom se nanaša na zahtevek tožeče stranke – QL S.A. s sedežem v B. – proti posojilojemalcu, ki je potrošnik (v nadaljevanju: tožena stranka), za plačilo terjatev na podlagi bianko menice, ki jo je potrošnik predložil kot zavarovanje za kreditno pogodbo.

Predmet in pravna podlaga vprašanja za predhodno odločanje

Razlaga člena 3(g) in člena 22(1) Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS v zvezi z zavezujočim institutom nacionalnega prava „maksimalni neobrestni stroški kredita“ in matematično formulo za izračun višine teh pogodbenih stroškov.

Vprašanje za predhodno odločanje

Ali je treba določbe Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS, zlasti člen 3(g) in člen 22(l) te direktive, razlagati tako, da te določbe nasprotujejo temu, da se v nacionalnem pravnem redu uvedeta institut „maksimalnih neobrestnih stroškov kredita“ in matematična formula za izračun višine teh stroškov, ki sta določena v členu 5(6a) v povezavi s členom 36a Ustawa z dne 12. maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (zakon z dne 12. maja 2011 o potrošniških kreditih, Dz.U.2018:993), v skladu s katerima se med stroške v zvezi s kreditno pogodbo, ki jih nosi potrošnik (skupni strošek kredita), lahko vključijo tudi stroški gospodarske dejavnosti, ki jo izvaja trgovec?

Navedene določbe prava Unije

Direktiva 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS, člen 3(g) in člen 22(l)

Navedene določbe nacionalnega prava

Ustawa o kredycie konsumenckim z dnia 12 maja 2011 r. (zakon o potrošniških kreditih z dne 12. maja 2011 (konsolidirana različica Dz.U.2018.993) (v nadaljevanju: u.k.k.)

Člen 5(6) u.k.k. določa, da so skupni stroški kredita vsi stroški, ki jih mora nositi potrošnik v zvezi s kreditno pogodbo, zlasti:

- (a) obresti, pristojbine, provizije, davki in marže, če so dajalcu kredita znani, in
- (b) stroški pomožnih storitev, zlasti zavarovanj, če so te potrebne za samo pridobitev kredita ali za njegovo pridobitev pod ponujenimi pogoji, z izjemo notarskih stroškov, ki jih nosi potrošnik.

Člen 5(6a) u.k.k. določa, da so neobrestni stroški kredita vsi stroški, ki jih mora nositi potrošnik v zvezi s kreditno pogodbo in niso obresti.

Člen 5(7) u.k.k. določa, da je skupni znesek kredita najvišji znesek vseh denarnih sredstev brez stroškov kredita, ki so zajeti v kreditu, ki jih kreditodajalec da potrošniku na voljo na podlagi kreditne pogodbe, v primeru pogodb, za katere ta najvišja meja ni bila določena, pa vsota vseh denarnih sredstev brez stroškov kredita, ki so zajeti v kreditu, ki jih kreditodajalec da potrošniku na voljo na podlagi kreditne pogodbe.

Člen 5(8) u.k.k. določa, da je skupni znesek, ki ga mora plačati potrošnik, vsota skupnih stroškov kredita in skupnega zneska kredita.

Člen 36a.

1. Največja dovoljena višina neobrestnih stroškov kredita se izračuna na podlagi te formule:

$$\text{MPKK} \geq (\text{K} \times 25 \%) + (\text{K} \times \text{N/R} \times 30 \%)$$

pri čemer pomeni:

MPKK – največjo dovoljeno višino neobrestnih stroškov kredita,

K – skupni znesek kredita,

n – obdobje odplačila, izraženo v dneh,

R – število dni v letu.

2. Neobrestni stroški kredita v celotnem obdobju kreditiranja ne smejo presegati skupnega zneska kredita.

3. Neobrestni stroški kredita, ki izhajajo iz potrošniške kreditne pogodbe, niso dolgovani v delu, v katerem presegajo največji dovoljeni znesek neobrestnih stroškov kredita, izračunan v skladu s formulo iz odstavka 1, ali skupni znesek kredita.

Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (zakon z dne 23. aprila 1964 o civilnem zakoniku) (konsolidirano besedilo Dz.U.2018.1025), v nadaljevanju: k.c.

Člen 359 k.c. — Obresti od glavnice

1. Obresti od denarnega zneska so dolgovane le, če to izhaja iz pravnega posla ali iz zakona, sodne odločbe ali odločbe drugega pristojnega organa.

2. Če višina obresti ni določena drugače, so dolgovane zakonske obresti v višini, ki ustreza referenčni obrestni meri Narodowy Bank Polski (poljska centralna banka), povečani za 3,5 odstotne točke.

2¹. Najvišje obresti, ki lahko izhajajo iz pravnega posla, na letni ravni ne smejo presegati dvakratne vrednosti zakonskih obresti (najvišje dovoljene obresti).

2². Če višina obresti, ki izhaja iz pravnega posla, presega najvišje dovoljene obresti, so dolgovane najvišje dovoljene obresti.

2³. S pogodbo ni mogoče izključiti ali omejiti določb o najvišjih dovoljenih obrestih, in sicer niti v primeru, če se izbere tuje pravo. V takem primeru se uporabljajo določbe tega zakona.

Člen 481 k.c. – obresti za zamudo pri izpolnitvi obveznosti

1. Če je dolžnik v zamudi z izpolnitvijo denarne obveznosti, lahko upnik zahteva plačilo obresti za obdobje zamude, čeprav mu ne nastane nikakršna škoda in je zamuda posledica okoliščin, za katere dolžnik ne odgovarja.

2. Če obrestna mera zamudnih obresti ni bila navedena, so dolgovane zakonske zamudne obresti, ki ustrezajo referenčni obrestni meri Narodowy Bank Polski, povečani za 5,5 odstotne točke. Če pa se dolg obrestuje po višji obrestni meri, lahko upnik zamudne obresti zahteva po tej višji obrestni meri.

2¹. Najvišje zamudne obresti na letni ravni ne smejo presegati dvakratne vrednosti zakonskih zamudnih obresti (najvišje dovoljene zamudne obresti).

2². Če višina zamudnih obresti presega najvišje dovoljene zamudne obresti, so dolgovane najvišje dovoljene zamudne obresti.

2³. S pogodbo ni mogoče izključiti ali omejiti določb o najvišjih dovoljenih zamudnih obrestih, in sicer niti v primeru, če se izbere tuje pravo. V takem primeru se uporabljajo določbe tega zakona.

Obvestilo ministra za pravosodje z dne z 7. januarja 2016 glede višine zakonskih obresti (M.P.2016.46)

Na podlagi člena 359(4) zakona z dne 23. aprila 1964 o civilnem zakoniku (Dz. U. 2014, poz. 121, s kasnejšimi spremembami) se od 1. januarja 2016 letna obrestna mera zakonskih obresti določi na 5 %.

Obvestilo ministra za pravosodje z dne z 7. januarja 2016 glede višine zakonskih zamudnih obresti (M.P. 2016.47)

Na podlagi člena 481(24) zakona z dne 23. aprila 1964 o civilnem zakoniku (Dz. U. 2014, poz. 121, s kasnejšimi spremembami) se od 1. januarja 2016 letna obrestna mera zakonskih zamudnih obresti določi na 7%.

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

Tožeča in tožena stranka sta 31. avgusta 2016 sklenili kreditno pogodbo (potrošniški kredit), na podlagi katere je bila tožena stranka dolžna plačati 10.764,00 PLN, skupaj s pogodbenimi obrestmi po letni obrestni meri 9,81 %. Zgoraj navedeni znesek je obsegal znesek 5000,00 PLN, ki je skupni znesek kredita (denarna sredstva na voljo kreditojemalcu) in znesek 5764,00 PLN, ki je skupni strošek kredita in zajema obveznosti iz naslova stroškov obdelave kredita (129,00 PLN), provizije (3939,00 PLN), plačila storitve „Twój Pakiet“ (Tvoj Paket) (900 PLN) in pogodbene obresti od glavnice za celotno trajanje pogodbe (796,00 PLN). Dejanska letna obrestna mera je znašala 77,77 %. Pogodba je bila sklenjena za obdobje treh let.

Maksimalni neobrestni stroški kredita, ki so bili predvideni v tej pogodbi, so znašali 4968,00 PLN in so zajemali obveznosti iz naslova stroškov obdelave kredita (129,00 PLN), plačila provizije (3939,00 PLN) in plačila storitve „Twój Pakiet“ (Tvoj Paket) (900 PLN). Višina teh stroškov je bila izračunana z uporabo formule iz člena 36a u.k.k. in med strankama ni bila posamično izpogajana.

Sama pogodba je bila pripravljena z uporabo vnaprej pripravljenega formularja, plačila po tej pogodbi so bila zavarovana z bianko menico. Tožeča stranka je pogodbo razdrila zaradi neplačila dogovorjenih obrokov kredita.

Tožeča stranka je proti toženi stranki pri predložitvenem sodišču vložila tožbo zaradi plačila 5293,72 PLN skupaj s pogodbenimi zamudnimi obrestmi, poleg tega pa je v tožbi hkrati zahtevala, da se v postopku za izdajo plačilnega naloga na podlagi izpolnjene bianko menice izda plačilni nalog. Tožeča stranka je na poziv sodišča predložila kreditno pogodbo, načrt odplačil in menično izjavo.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

Tožeča stranka je v vlogi z dne 19. decembra 2018 navedla, da je posojilna pogodba pogodba o potrošniškem kreditu v smislu u.k.k. in da se v njej upoštevajo spremembe zakona o potrošniških kreditih, zlasti besedilo člena 36a, v katerem so določeni maksimalni neobrestni stroški kredita. Obveznosti iz naslova stroškov obdelave kredita, plačila provizije in plačila storitve Twój Pakiet (Tvoj Paket) naj bi bile znotraj okvira maksimalnih neobrestnih stroškov kredita. Zakonodajalec je stroške v taki višini določil kot maksimalne, in torej pravno dopustne ter utemeljene s stroški in tveganjem, ki izhajajo iz vodenja finančne institucije.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

Z zakonom z dne 12. maja 2011 o potrošniških kreditih (u.k.k.) je bila v nacionalni pravni red prenesena Direktiva 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS.

Iz uvodne izjave 9 Direktive 2008/48/ES izhaja, da je cilj te direktive in polne harmonizacije, ki je v njej predvidena, ta, da se vsem potrošnikom v Skupnosti zagotovi visoka in primerljiva raven varovanja njihovih interesov in se vzpostavi pravi notranji trg. Glede na to se državam članicam ne bi smelo dovoliti, da obdržijo ali uvedejo druge nacionalne določbe kot so tiste, določene s to direktivo. Vendar pa velja ta omejitev le takrat, ko so bile določbe s to direktivo harmonizirane. V uvodni izjavi 10 te direktive pa je navedeno, da opredelitve iz te direktive določajo obseg uskladitve. Obveznost držav članic za izvajanje določb te direktive bi se torej morala omejiti na področje njene uporabe, kakor je določeno v teh opredelitvah.

Nepogojno zavezujoča narava Direktive 2008/48/ES je jasno določena v členu 22(1) te direktive, ki določa, da v delu, v katerem ta direktiva vsebuje usklajene določbe, države članice ne smejo ohraniti ali uvesti v svoje nacionalno pravo drugih določb, razen tistih, določenih v tej direktivi.

Pravila, s katerimi se je v poljskem pravu s spremembo u.k.k. uvedel institut neobrestnih stroškov kredita, so začela veljati 11. marca 2016, njihov cilj pa je bil dvig ravni varstva potrošnikov, ki uporabljajo finančne storitve družb, ki dajejo potrošniške kredite in za katere ne velja obveznost pridobitve dovoljenja od Komisija Nadzoru Finansowego (komisija za finančni nadzor). Do tega naj bi prišlo z uvedbo pravnih pravil, ki omejujejo možnost prejemanja pretirano visokih pristojbin, provizij in obresti v posojilnih in kreditnih pogodbah. Trgovci ob spoštovanju pravil o najvišji obrestni meri hkrati določajo visoke provizije in dodatna plačila, ki so neobrestne narave. Zaradi te vrste praks skupni strošek kredita pogosto presega znesek odobrenega kredita ali posojila.

Iz besedila člena 5(6a) u.k.k. izhaja, da so neobrestni stroški kredita vsi stroški, ki jih mora nositi potrošnik v zvezi s pogodbo o potrošniškem kreditu in niso obresti. Direktiva instituta neobrestnih stroškov kredita ne vsebuje. Po drugi strani člen 3(g) Direktive določa institut „skupnih stroškov kredita“ za potrošnika, ki zajema vse stroške, vključno z obrestmi, provizijami, davki in vsemi drugimi vrstami pristojbin, ki jih mora potrošnik plačati v zvezi s kreditno pogodbo in ki so dajalcu kredita znani, razen notarskih stroškov, stroški, povezani s pomožnimi storitvami v zvezi s kreditno pogodbo, zlasti zavarovalne premije, so tudi vključeni, če je sklenitev dodatne storitvene pogodbe obvezna že za samo pridobitev kredita ali pod pogoji, ki se tržijo.

Institut skupnih stroškov kredita je bil uveden tudi v poljski u.k.k., v člen 5(6) tega zakona, in je opredeljen kot vsi stroški, ki jih mora nositi potrošnik v zvezi s kreditno pogodbo, zlasti:

- (a) obresti, pristojbine, provizije, davki in marže, če so dajalcu kredita znani, in;
- (b) stroški pomožnih storitev, zlasti zavarovanj, če so te potrebne za samo pridobitev kredita ali za njegovo pridobitev pod ponujenimi pogoji, z izjemo notarskih stroškov, ki jih nosi potrošnik.

Glede na pravna pravila in nepogojno zavezujočo naravo Direktive se poraja dvom o dopustnosti tega, da je nacionalni zakonodajalec uvedel ločen in neodvisen pojem „neobrestnih stroškov kredita“, ki se prav tako nanaša na vprašanje obremenitve potrošnika s stroški, povezanimi s kreditno pogodbo. Ker Direktiva določa institut skupnih stroškov kredita, ki dopustno obremenitev potrošnika določa s sklicevanjem na pojem „stroškov v zvezi s kreditno pogodbo“, se zdi, da je obveznost držav članic samo in izključno ta, da določbe Direktive prenesejo v nacionalni pravni red v obsegu, ki je razviden iz opredelitev, ki jih ta direktiva vsebuje, tako da strogo upoštevajo besedilo in obseg teh opredelitev. Na tem temelji sklep, da bi morala biti vprašanja, povezana z obremenitvijo

potrošnika s stroški, povezanimi s kreditno pogodbo, rešena v okviru instituta skupnih stroškov kredita. Morebitne zgornje meje obremenitev potrošnika s stroški, povezanimi s kreditno pogodbo, bi morale biti tako določene v okviru instituta skupnih stroškov kredita in z upoštevanjem stroškov, ki so zajeti v tem institutu, torej stroškov, povezanih s kreditno pogodbo. Uvedba instituta neobrestnih stroškov kredita najverjetneje ni bilo pravo sredstvo za doseganje ciljev Direktive, ker je posledica veljavnosti tega instituta možnost povečanja finančnega bremena za potrošnika nad mejo, določeno z institutom skupnih stroškov kredita, to je stroškov, povezanih s kreditno pogodbo.

Prekoračitev dopustne meje obremenitve potrošnika, določene v členu 3(g) Direktive, je posledica načina izračuna največjih dovoljenih neobrestnih stroškov kredita, to je uporabe matematične formule iz člena 36a u.k.k., ki ga je določil nacionalni zakonodajalec. Ta formula je bila določena ob upoštevanju odstotkovnih indeksov operativnih stroškov, ki jih imajo trgovci, ki podeljujejo kredite ali posojila kot del svoje gospodarske dejavnosti, in na premisi, da maksimalni neobrestni stroški kredita, izračunani na podlagi te formule, pokrivajo stroške gospodarske dejavnosti kreditodajalcev in jim zagotavljajo ekonomsko donosnost. Iz obrazložitve poljskega zakona o potrošniških kreditih je razvidno, da je bila formula iz člena 36a u.k.k določena s sklicevanje na stroške, ki jih imajo z opravljanjem gospodarske dejavnosti posojilodajalci in z namenom zagotavljanja njene donosnosti. Odstotkovni indeksi, ki so bistveni elementi te formule, to je 25 % in 30 %, pa so bili določeni ob upoštevanju povprečne višine operativnih stroškov, stroškov, ki jih imajo trgovci v sektorju potrošniških kreditov. To pomeni, da je zakonodajalec med stroške, povezane z dodelitvijo kredita, prištel ne le stroške, povezane s sklenitvijo ali upravljanjem konkretne pogodbe in konkretnega potrošnika, temveč tudi take, ki ji je treba nedvomno opredeliti kot stroške opravljanja gospodarske dejavnosti (stroški vzdrževanja podatkovnih baz o strankah ali plače delavcev ipd.). Zaradi uporabe tovrstnih premis so bili odstotkovni indeksi, ki so bistveni elementi te matematične formule, določeni na ravni, ki krije operativne stroške dodelitve posojil, ki jih imajo posojilodajalci, in stroške tveganja neplačila obveznosti s strani potrošnika. Omejitev višine neobrestnih stroškov kredita znaša od 25 do 100 % skupnega zneska kredita in v enem letu znaša 55 %, v dveh letih 85 % in v nadaljevanju 100 % skupnega zneska kredita, neodvisno od dolžine kreditiranja¹. Treba pa je opozoriti, da so ti odstotkovni indeksi bistveni elementi te matematične formule, ker določajo višino maksimalnih neobrestnih stroškov. Zaradi določitve matematične formule izračuna višine takih stroškov kredita na podlagi zgoraj opisanih premis so maksimalni neobrestni stroški kredita različni od dejanske višine stroškov, povezanih s konkretno kreditno pogodbo. Zaradi tega je lahko finančna obremenitev potrošnika večja. Trgovec lahko potrošniku naloži plačilo tako maksimalnih neobrestnih stroškov kredita kot obresti, pri čemer višina teh

¹ Obrazložitev ustawa z 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw (zakon z dne 5. avgusta 2015 o spremembi zakona o nadzoru nad finančnim trgom in nekaterih drugih zakonov) (Dz.U.2015.135) VII kadencja, tisk sejm. št. 3460, objavljeno na www.sejm.gov.pl.

obremenitev medsebojno ni odvisna. Skupni strošek kredita je tako višji od zneska kredita in ta zadeva je primer tega.

Po mnenju predložitvenega sodišča je sicer prizadevanje za določitev maksimalne višine stroškov, ki jih v zvezi s kreditno pogodbo nosi potrošnik, upravičeno in je del sistema varstva potrošnikov in ciljev Direktive 2008/48/ES, vendar pa dvome vzbuja način njegove izvedbe, ki temelji na uvedbi instituta maksimalnih neobrestnih stroškov kredita in določitvi formule za izračun teh stroškov na podlagi zgoraj navedene premise. Iz člena 3(g) Direktive 2008/48/ES sicer izhaja, da je potrošnika mogoče obremeniti s stroški, vendar pa gre pri tem lahko izključno za stroške v zvezi s kreditno pogodbo. Iz eksemplifikativnega naštevanja vrst teh stroškov, to je obresti, provizij, davkov itd., izhaja, da je mogoče potrošnika obremeniti s stroški, ki nastanejo pri sklepanju in izvajanju konkretne kreditne pogodbe. Potrošnika pa ni mogoče obremeniti s stroški, ki jih ima posojilodajalec ali kreditodajalec v povezavi z gospodarsko dejavnostjo, ki jo opravlja. Zdi se, da je Sodišče tako stališče zavzelo v sodbi z dne 16. januarja 2014, C-226/12, Constructora Principado SA/Jose Ignacio Menendez Alvarez, kjer je šlo za dopustnost tega, da se na potrošnika prevali obveznost plačila davka od povečanja vrednosti nepremičnin, ki ga nosi trgovec, pri čemer je bilo odločeno, da je tako dejansko stanje mogoče opredeliti, kot da ustreza pojmu „znatnega neravnotežja“ v smislu člena 3(1) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah. V zvezi s to zadevo iz omenjene sodbe, ne glede na razlike v dejanskem stanju, izhajajo nekatera splošna načela, ki so ustrezno uporabna tudi v zadevah, ki se nanašajo na obremenitev potrošnika s stroški, povezanimi s kreditno pogodbo. Pri tem gre predvsem za dopustni obseg te obremenitve, posebej za dopustnost obremenitve potrošnika s stroški gospodarske dejavnosti, ki jo opravlja posojilodajalec ali kreditodajalec. Tako se zdi, da zgoraj opisana pravila poljskega prava niso skladna s pravilom iz člena 3(g) Direktive 2008/48/ES, da je mogoče potrošnika obremeniti izključno s stroški, ki so povezani s kreditno pogodbo. Premise, na podlagi katerih je bila določena matematična formula iz člena 36a u.k.k., so omogočile, da se potrošnika dejansko obremeni s stroški gospodarske dejavnosti, ki jo opravljajo posojilodajalci in kreditodajalci. Pri določanju višine odstotkovnih indeksov v tej formuli se je namreč sklicevalo na kazalnike, ki določajo splošno višino operativnih stroškov, ki jih imajo trgovci.

Ne zdi pa se, da bi bila s cilji in temelji Direktive 2008/48/EGS skladna uvedba takih pravnih pravil v nacionalnem redu, ki omogočajo obremenitev potrošnika s stroški kredita v višini, ki je enaka ali le nekoliko nižja od skupnega zneska kredita, še manj pa takih pravil, ki omogočajo obremenitev potrošnika s stroški kredita, ki so višji od skupnega zneska kredita. To pa je na podlagi nacionalne pravne ureditve mogoče, ker je nacionalni zakonodajalec dovolil obremenitev potrošnika tako z maksimalnimi neobrestnimi stroški kredita kot z obrestmi. Taka pravna pravila povzročajo znatno neravnotežje pogodbenih pravic in obveznosti, ki jih imajo stranke na podlagi pogodbe, na škodo potrošnika. Ne zdi se, da bi bilo mogoče šteti, da v položaju, v katerem je obveznost kreditodajalca izključno to, da potrošniku da dogovorjen znesek, medtem ko potrošnik nosi breme vračila tega

zneska skupaj z obrestmi in plačilom stroškov kredita, katerih višina je enaka ali malo manjša od samega zneska kredita, obstaja ravnotežje med obveznostmi kreditodajalca in potrošnika.

Formula za izračun maksimalnih neobrestnih stroškov kredita, ki je določena v u.k.k., ne zajema nobenih elementov, ki bi omogočili racionalno povezavo višine teh stroškov in koristi, ki jih doseže posojilodajalec, z zneskom kredita. Spremenljivki zneska kredita in obdobja kreditiranja sami po sebi ne zadoščata za zagotovitev, da so ti stroški določeni na ravni, ki zagotavlja pogodbeno ravnovesje med strankama in enakovrednost vzajemnih dajatev, ker imajo v tej formuli glavno vlogo odstotkovni indeksi.

Problem obremenitve potrošnika z neobrestnimi stroški kreditov, kot so provizije, plačila storitev ali zavarovalne premije, je predmet številnih zadev, ki se nanašajo na plačila, pred predložitvenim sodiščem. V praksi kreditodajalci obveznost, ki jim jo naloži sodišče, in sicer da izkažejo dejanske stroške, povezane s kreditno pogodbo, da pojasnijo, zakaj so bili ti stroški zaračunani in da utemeljijo njihov znesek, običajno izpolnijo tako, da navedejo matematično formulo za izračun maksimalnih neobrestnih stroškov kredita in obrazložitev iz predloga spremembe zakona. Iz tega izhajajo upravičeni dvomi glede tega, ali stroški, določeni na podlagi te formule, ustrezajo dejanski višini stroškov, povezanih s kreditno pogodbo, ki jih je mogoče naložiti potrošniku. Stroški, povezani s sklenitvijo in izpolnitvijo take pogodbe, običajno niso veliki. Pogosto ti obsegajo simbolično oceno kreditne sposobnosti potencialne stranke in pripravo pogodbe, pripravo bianko menice in menične izjave. Predložitveno sodišče uporablja pojem „simbolična ocena“, ker se v veliki večini primerov krediti in posojila dajejo zelo zadolženim osebam, zoper katere se vodijo razni postopki izvršbe ali pa so celo v osebnem stečaju. Izpolnitev nekaterih preprostih in nezakompliciranih opravil tako ne more povzročiti stroškov v višini 100 % skupnih stroškov kredita. Tak neobstojeve povezave med dejanskimi stroški kredita in maksimalnimi neobrestnimi stroški kredita je razviden tudi pri pogodbi, sklenjeni v obravnavni zadevi, ker je bil strošek obdelave kredita, ki ustreza stroškom, povezanim s sklenitvijo pogodbe, določen na 129 PLN. Preostala obveznost v znesku 3939,00 PLN, ki je bila opredeljena preprosto kot provizija, iz naslova neobrestnih stroškov kredita, je dejansko plačilo tožeči stranki, česar posojilodajalec niti ne prikriva. Treba je opozoriti, da že samo znesek tega plačila štirikratno presega višino maksimalnih obresti od glavnice za celo obdobje kreditiranja in znaša 78,78 % glavnice posojila. Taka ekonomska obremenitev potrošnika izpolnjuje merila za „znatno neravnotežje“ pogodbe in vzbuja dvom v skladnost pravil poljskega prava z Direktivo 2008/48/ES.

Praksa v zvezi z uporabo instituta neobrestnih stroškov kredita upravičuje ugotovitev, da ta zakonska rešitev ni privedla do zvišanja ravni varstva potrošnika, ker je posledica uvedbe take rešitve povečanje možne finančne obremenitve potrošnika. Iz pogodb, ki so bile predložene v zadevah pred sodišči, jasno izhaja, da je formula, določena v členu 36a u.k.k., pogosto uporabljena in je edino merilo za določitev zneska neobrestnih stroškov kredita. Vendar pa to merilo ne odraža

niti dejanskih stroškov kredita niti razumne povezave med zneskom glavnice in višino stroškov. V praksi se strošek kredita določi pavšalno ob uporabi te formule, kar povzroča prekomerno ekonomsko obremenitev potrošnika in kreditodajalcu zagotavlja neupravičene koristi. Pri tem je treba navesti, da je sankcija, ki jo je zakonodajalec določil za prekoračitev te meje, iluzorna.

Rezultat te rešitve je tudi dramatično zmanjšanje možnosti sodnega preizkusa določil pogodb, ki določajo to vrsto finančnih obveznosti in ki določajo njihovo višino v skladu s to formulo, z vidika nepoštenosti ali neveljavnosti zaradi njihove nezakonitosti, ravnanja s ciljem obida prava oziroma nasprotja z uveljavljenimi moralnimi načeli. To izhaja iz pomembne usmeritve v sodni praksi, ki se je pojavila v sodbah nacionalnih sodišč po začetku veljavnosti instituta maksimalnih neobrestnih stroškov kredita in ki zavrača dopustnost preizkusa določil pogodb glede neobrestnih stroškov kredita z vidika nepoštenosti ali neveljavnosti v primeru, ko višina teh stroškov ne preseže zakonske omejitve. To stališče temelji na pravilni predpostavki, da se določila pogodbe, ki so zakonita in spoštujejo omejitve, ki jih določa veljavna zakonodaja, ne morejo šteti za neveljavna ali nepoštena. O dopustnosti preizkušanja pogodbenih določil, s katerimi se določa višina provizij ali drugih pristojbin, ki bremenijo potrošnika, z vidika nedopustnosti ali zlorabe ni bilo dvomov. Pretirana višina te vrste pristojbin je bila učinkovito korigirana z uporabo člena 58 k.c. (absolutna ničnost pogodbe) in člena 3851 k.c. (nepoštena določila), pri čemer so se za nična ali nepoštena šteli tudi pristojbine, pri katerih je višina znašala 40 % zneska posojila ali kredita. Zaradi omejitve možnosti preizkusa, ali so pogodbeno določila, ki se nanašajo na maksimalne neobrestne stroške kredita, skladna s pravom in nepoštena, se omalovažuje tudi obveznost ocene kreditne sposobnosti morebitnih strank.

Po mnenju predložitvenega sodišča je odgovor na vprašanje za predhodno odločanje nujen za pravilno rešitev zadeve. Odgovor bo neposredno vplival na določitev dopustne finančne obremenitve potrošnika in pojasnitev pojma „stroški, povezani s kreditom“. Odgovor Sodišča je toliko bolj potreben, ker se to v zvezi s predmetom vprašanj za predhodno odločanje doslej še ni opredelilo. Nazadnje je treba ugotoviti, da bistvene razlike v sodni praksi poljskih sodišč glede obravnavanega vprašanja negativno vplivajo na uresničevanje ciljev Direktive in bistveno vplivajo na učinkovitost določb prava Unije.